

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τρίτος

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 23 Ἰανουαρίου 1877
 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἰτησία — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὅδος Σταδίου, 6.

Ἡ ἐπομένη βιογραφία τοῦ πρό τινος ἐπισκεφθέντος τῆς Ἀθήνας Δὸν Κάρλου ἐγράφη ἐπὶ τῇ βάσει πληροφοριῶν, ἃς λίαν εὐμενῶς ἐχορήγησεν ἡμῖν ὁ συνοδῶν αὐτὸν ὑπασιστής του Μαρκήσιος de Respalda. Χάριν δὲ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας προτάσσομεν τῆς βιογραφίας ταύτης ὀλίγα τινα περὶ τῆς ἀφορμῆς τῶν Καρλιστικῶν πολέμων, ἅτινα ὀφείλομεν εἰς τὴν προθυμίαν λογίου συνεργάτου ἡμῶν, μὴ ἱστορικοῦ μὲν, ἀλλὰ περὶ ἱστορικῶς μελέτας ἀσχολουμένου.

Σ. τ. Δ.

Φερδινάνδος ὁ Ζ΄, βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας, ἐκ τῶν προτέρων αὐτοῦ γάμων δὲν εἶχεν ἀποκτήσει τέκνα, ἐπομένως ἐπίδοξος διάδοχος αὐτοῦ ἦτον ὁ ἀδελφός του Κάρολος. Τῷ 1829 ὁ Φερδινάνδος ἐλθὼν καὶ εἰς τέταρτον γάμον μετὰ τῆς ἡγεμονίδος Χρηστίνης τῆς Νεαπόλεως, ἀπέκτησεν ἐξ αὐτῆς δύο θυγατέρας, τὴν Ἰσαβέλλαν καὶ τὴν Λουίζαν. Ὅπως ἐξασφαλίσῃ τὴν διαδοχὴν εἰς τὴν θυγατέρα του Ἰσαβέλλαν ὁ Φερδινάνδος ἔδωκε μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ σύνταγμα, ἐν ᾧ καθιεροῦτο ἡ διαδοχὴ καὶ διὰ τὰς θυγατέρας, ἐν ἑλλείψει ἀπ' εὐθείας ἀρρένων ἀπογόνων. Ἀμα λοιπὸν τῷ θανάτῳ τοῦ Φερδινάνδου (κατὰ δεκέμβριον τοῦ 1833) ἀνηγορεύθη ἐν Μαδρίτῃ συνταγματικὴ βασίλισσα τῆς Ἰσπανίας ἡ Ἰσαβέλλα Β΄ (Ἰσαβέλλας τῆς Καθολικῆς βασιλείσεως τῆς Καστιλλίας οὔσης τῆς Α΄). Ὁ θεῖος ὁμοῦ αὐτῆς Κάρολος, στηριζόμενος ἰδίως εἰς τὸν οἰκογενειακὸν τῶν Βουρβόνων νόμον, τὸν σαλικὸν, καθ' ὃν αἱ γυναῖκες ἀποκλείονται ἐντελῶς τῆς διαδοχῆς, δὲν τὴν ἀνεγνώρισεν ὡς βασίλισσαν, καὶ στηριζόμενος ἰδίως εἰς τὰς βορείας ἐπαρχίας τῆς Καταλωνίας, Ναβάρρας καὶ μάλιστα τῆς Βασικίας, ἀνηγορεύθη βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Κάρολος Ε΄. Οἱ περὶ τὴν Ἰσαβέλλαν ἰσχυρίζοντο ὅτι αὐτὴ ἦτον ὁ νόμιμος διάδοχος τοῦ ἰσπανικοῦ θρόνου, οὐ μόνον κατὰ τὸ σύνταγμα, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν ἴσχυεν ἐν Ἰσπανίᾳ ὁ σαλικὸς νόμος, ἀφοῦ καὶ ἄλλοτε ἐβασίλευσε γυνή· οἱ περὶ τὸν Κάρολον ἰδίως, δυνάμει τοῦ οἰκογενειακοῦ νόμου, ἐθεώρουν αὐτὸν ὡς τὸν νόμιμον βασιλέα, ἀμφιβάλλοντες καὶ περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὑπεγράφη τὸ σύνταγμα ὑπὸ τοῦ Φερδινάνδου, εἰς ὃν ἄλλως ἀμφισβήτησαν καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ μεταβάλλῃ τὴν κατ' αὐτοὺς νόμιμον τάξιν τῆς διαδοχῆς. Ἐκ τούτου ἠγέρθη ὁ μακρὸς καὶ αἰματηρὸς πρῶτος Καρλιστικὸς πόλεμος. Ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, ἡ μὲν Ἀγγλία καὶ Γαλλία, καθὼς

καὶ ἡ εἰς ὁμοίως περιπλοκάς εὐρεθεῖσα βασίλισσα τῆς Πορτογαλλίας Μαρία ἡ Β΄, ἀνεγνώρισαν τὴν Ἰσαβέλλαν (καὶ ἡ Ἑλλάς, ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν δυτικῶν δυνάμεων) τὸν ἀντίον, αἱ βόρειαι καλούμεναι δυνάμεις, Ῥωσσία, Αὐστρία, Πρωσσία, καὶ ἡ Γερμανικὴ Ὀμοσπονδία ἀνεγνώρισαν τὸν Δὸν Κάρλον, τὸν πάππον τοῦ νεωτέρου ὁμωνύμου αὐτοῦ. Ἄλλ' αἱ μὲν βόρειαι δυνάμεις μακρὰν οὔσαι τοῦ θεάτρου τοῦ ἐμφυλίου πολέμου τῆς Ἰσπανίας, οὐδεμίαν ἠδύναντο νὰ παράσχωσι βοήθειαν τῷ Καρόλῳ, τὸν ἀντίον ἡ γείτων Γαλλία καὶ ἡ ναυτικὴ Ἀγγλία μυριοτρόπως ὑπεστηρίζον ἐμμέσως τὴν βασίλισσαν Χρηστίναν, ἀντιβασιλεύουσαν ἀντὶ τῆς ἀνήλικος Ἰσαβέλλας.

Ἐκ τῶν ἰσπανικῶν ἐπαρχιῶν ὑπὲρ τῆς Ἰσαβέλλας ἐκηρύχθησαν ἰδίως αἱ κεντρικαὶ καὶ αἱ μεσημβριναὶ καθὼς καὶ αἱ μεγάλαι πόλεις, ὑπὲρ τοῦ Καρόλου δὲ ἰδίως αἱ βόρειαι, δηλαδὴ ἡ Καταλωνία, Ναβάρρα καὶ μάλιστα αἱ Βασικικαί. Ὁ ἀγὼν ἦτο σκληρὸς καὶ ἐπὶ μακρὸν ἀμφίροπος, τέλος ὁμοῦς ὑπερίσχυσαν οἱ Χρηστιαῖοι καὶ ὁ πόλεμος ἔληξε μόλις τῷ 1840 διὰ τῆς συνθηκολογήσεως τῆς Βεργάρρας. Πρὸς τοῦτο ὁμοῦς συνετέλεσε πολὺ ἡ ὑπὸ τῆς Ἰσαβέλλας ἀναγνώρισις τῶν ἰδιαιτέρων προνομίων τῶν Βασικικῶν ἐπαρχιῶν, τῶν καλουμένων fueros. Τὰ πανάρχαια ταῦτα προνόμια περιορίζουσι λίαν τὴν ἐξουσίαν τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν, καθιερῶντα σχεδὸν προσωπικὴν τὴν ἐνωσίαν των μετὰ τῆς Ἰσπανίας· ὁ βασιλεὺς μάλιστα καλεῖται Κύριος (Seigneur) τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ Βάσκοι εἶνε ἀμιγῆς ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Κελτιβήρων, ἔχοντες ὅλως ἰδίαν γλῶσσαν.

Ὁ Δὸν Κάρολος μετὰ τὴν κατάπαυσιν τοῦ ἀγῶνος, εἰς ἣν καὶ προδοσίαι τινὲς συνετέλεσαν, ὡς πιστεύεται, ἀπεχώρησεν εἰς Αὐστρίαν. Τῷ 1845 παρητήθη τῶν ἐπὶ τοῦ ἰσπανικοῦ θρόνου δικαιοματῶν του ὑπὲρ τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ του Καρόλου, ὃν οἱ Καρλισταὶ ἀνεγνώρισαν ὡς βασιλέα Κάρολον Στ΄. Ἡ παραίτησις αὕτη ἐγένετο ὅπως διὰ τοῦ γάμου αὐτοῦ μετὰ τῆς Ἰσαβέλλας συγγωνευθῶν ἀμφοτέρων αἱ ἀξιώσεις καὶ οὕτω παύσῃ πᾶσα ἀφορμὴ ἐμφυλίου πολέμου· ἀλλ' οἱ ἐν Μαδρίτῃ καὶ ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος τῆς Γαλλίας ἐματαίωσαν τὴν ἀπόπειραν ταύτην.

Οἱ δύο πρῶτοι υἱοὶ Καρόλου τοῦ πρεσβυτέρου